

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

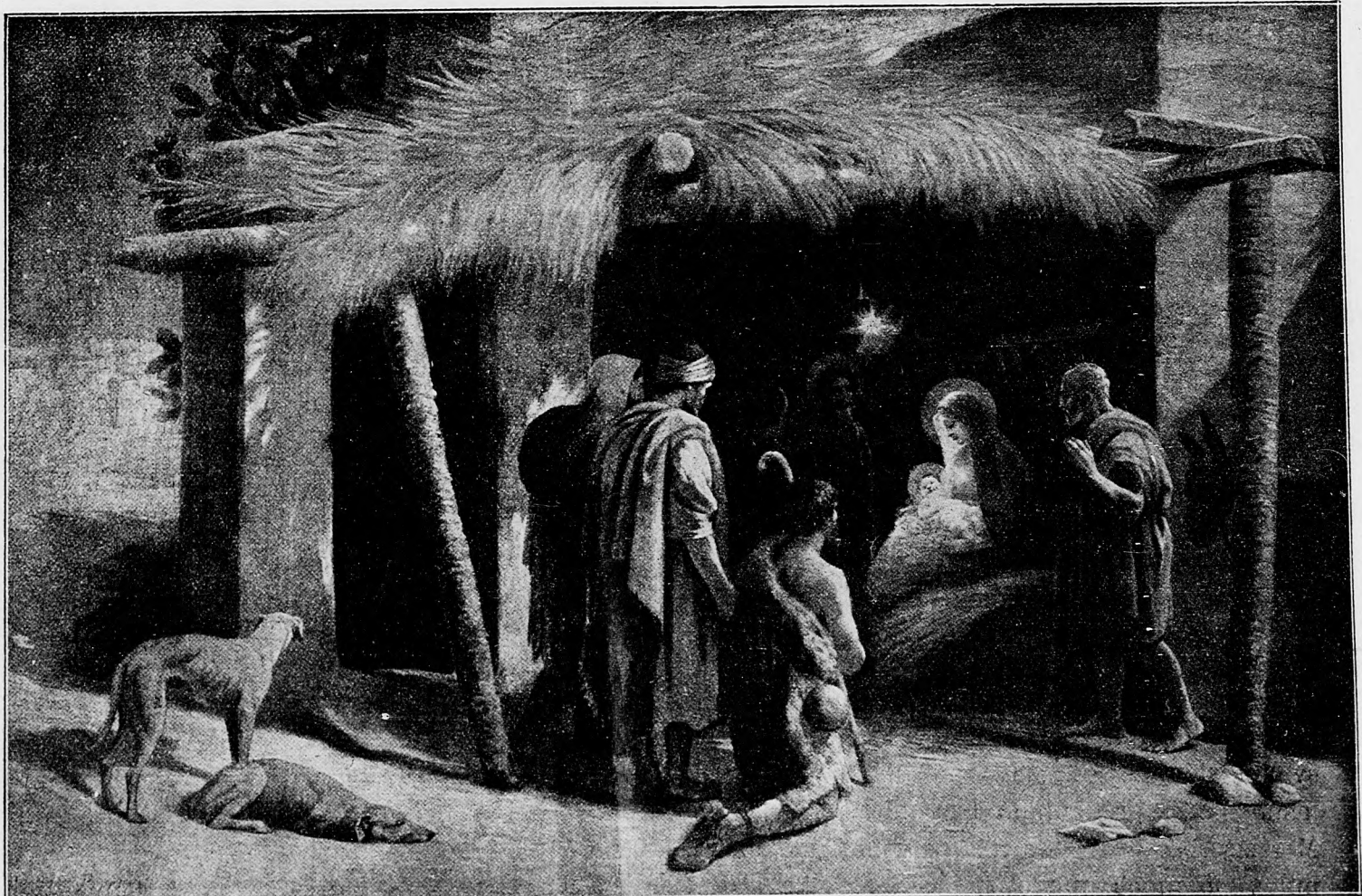
Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Za vydanie zodpovedný
JÁN MOLNÁR, pralát

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpáknedávajú.

„Sláva Bohu na vysosti a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!“

Blízo dvetisíc rokov je tomu, čo množstvo duchov nebeských týmito slovami chválilo Boha, oznamovalo slávu jeho, keď — ako to prorok Micheáš bol predzvestoval — celým svetom očakávaný Messias narodil sa v Betleheme meste

Dávidovom. Ku vďaku a chvále Božej povzbuzovali duchovia nebeskí pastierov betlehemských a skrze týchto pokolenie ľudské celého sveta a všetkých časov. Radosti plným srdcom preto i my ohlasujeme slávu a prejavujeme vrúcne vďaky Všemohúcemu, že Syna svojho jednorodeného v podobe ľudskej poslal na tento svet, spolu ale úpenlivými modlitbami prosíme o pokoj, aký duchovia nebeskí zvestovali na zemi ľuďom dobrej vôle.

Poklona betlehemských pastierov.

Okolnosti vtelenia Syna Božieho s týmto podávame v nasledovnom:

Za času narodenia Krista Pána Júdstvo nemalo svojich vlastných kráľov, lež stálo pod vládou rímskych cisárov. Herodes, ktorý tenkrát nad Júdstvom panoval, rodom nebol žid, lež idumejčan, prijal ale židovskú vieru, aby ho ľud ochotnejšie uznal čo kráľa židovského. Rímska ríša bola vtedy najväčšia a najrozsiahljšia na zemi. Takmer všetky národy sveta stály pod rímskym vladárstvom. Rímski cisári dávali často mená a stav svojich poddaných popísať, aby vedeli počet ľudí prebývajúcich na území ich ríše, zvlášte ale, aby sa dozvedeli, koľko vojska môžu do zbrane postaviť a jak mnoho dane môžu od svojich poddaných vybrať. Jednotlivé krajiny obrovskej ríše rímskej v mene rímskeho cisára spravovali vladári.

Prvý takýto popis ľudu v židovskej krajine previedol sýrsky vladár Cyrinus a preto všetci obyvatelia k popisu svojho mena, stavu a imania museli ísť do toho mesta, zkadial ktorá rodina dľa praotca počiatok svoj vzala.

Jozef a Maria boli z domu a rodu Dávidovho, Dávid ale, ich praotec, pochádzal z Betlehema, oni teda museli ísť do tohoto, od Jeruzalema južne, na dve hodiny v úrodnej krajine júdskej ležiaceho mesta. Panna Maria tu porodila Syna svojho prvorodeného, čo znamená toľko, ako jednorodeného, pretože Panna Maria ani prvej, ani pozdej nemala iného syna. Jednorodený totižto vo sv. Písme nazýva sa často tiež ako prvorodený.

Keď Panna Maria a Jozef do Betlehema prišli, mesto preplnené už bolo mnoho ľuďmi, ktorí, ako oni, ztadiaľ pochádzali. Ponevác už aj preto, že boli veľmi chudobní, v mestečku nikde prístrešia najst nemohli, nezbývalo im nič iného, ako utiahnuť sa a prenocovať v jaskyni za mestečkom ležiacej, ktorá okolitým pastierom slúžila za maštál.

V tamojších teplejších krajoch neni nič neobyčajného stádo v noci nechať na paši. V blízkosti Betlehema pastieri nočnú stráž držali nad svojím stádom, odrazu anjel Pána v nebeskej jasnosti stál pred nimi a oznámil im narodenie Messiaša. A hneď zas, práve v tom okamžení, množstvo iných duchov nebeských veľkú radosť nebies nad vtelením Syna Božieho svetu ohla-

sovalo slovami: *«Sláva Bohu na vysosti a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!»*

Od tej doby, čo tieto slová na zemi po prvé odznely, vo veľké sviatky vianočné oduševnene opakujú ich všetci veriaci duchovia. Nadovšetko prítomne, počas ukrutnej vojny svetovej, slávu Boha na vysosti zviášte ohlasovať my máme, že vlasť našu očistil od nepriateľa, ktorý hrozil nám lanského roku. Kolké obce spustošil, ak mnohých ľudí ožobráčil tento nepriateľ, toho svedkami sú obyvatelia horných krajov, ktorí tam o všetko prišli.

Keď ale v štedrý večer v duchu postavíme sa ku jasličkám betlehenským, vrúcnyimi modlitbami obráťme sa k novonarodenému Jezuliatku, aby nám a všetkým národom udelilo stáleho pokoja.

Pokoj na zemi ohlasovali anjelia ľuďom dobrej vôle. Za týmto pokojom túži každý veriaci kresťan. Len neverci a neznabohovia chcú pokračovať v ukrutnej vojne svetovej. Francúzom a Angličanom neide o ľudské životy, bo nemajú pravej viery. My ale po ničom inom tak netúžime, ako po tom, aby už raz zakončené bolo ukrutné prelievanie krve a aby po uzavretí stáleho, lež statočného pokoja naši otcovia, bratia, pokrevní a priatelia čím skorej vrátili sa do kruhu svojich rodín.

Pred jasličkami betlehenskými modlíme sa o pokoj, akí anjelia z vyšín nebeských ohlasovali ľuďom dobrej vôle, nezabúdajme ale ani na našich otcov, bratov, pokrevných a priateľov, ktorí v túto svätú noc v strelných zákopách mrznú a pred guľami nepriateľa trnú, zaiste ale tiež myslia na manželku, dietky a známych, ktorých doma zanechali.

My sme povinní modliť sa za nich, aby pred každým nebezpečenstvom na duši i na tele chránilo ich Jezuliatko.

Vo veľké sviatky vianočné v každej rodine Slovákov Uhorska, v štedrý večer nech ozývajú sa slová anjelské:

«Sláva Bohu na vysosti a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!»

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Za čo bojuje kresťanská ľudová strana?

Volebné právo obrancom vlasti! — Válečnú podporu sirotám a vdovám hrdinov! — Ochranu nemluvniatok žiada od vlády.

V zasadnutiach druhej válečnej snemovne krajinských vyslancov znovu kresťanská ľudová strana bojovala v prvých radoch.

Krajinskí vyslanci kresťanskej ľudovej strany nerečnili do lufty, lež tlumočili žiadosti krajinského obyvateľstva.

Krajinskí vyslanci kresťanskej ľudovej strany, opravde Krista Pána duchom preniknutí, hlas svoj pozdvihli v záujme pokoja. Zvífázili sme, preto smelo môžeme o tom hovoriť, že zcela darobné je ďalšie prelievanie krvi. My nikoho nechceme utlačiť a do nášho jarma vohnať. Naša vojna je vojna vlastnej obrany, preto ani za minútu ďalej neslobodno pokračovať v prelievaní krvi, ako je nevyhnutne potrebné. Prírodná vec je ale aj to, že uspokojíť môžeme sa len s takým pokojom, ktorý na dlhé časy pokojné spolupracovanie zabezpečí národom.

Kresťanská ľudová strana vo válečných zasadnutiach snemovne krajinských vyslancov, za tie chyby a zameškania, ktoré zapríčinili terajšiu drahotu, ostro napadla vládu. Každý vie totiž, že drahota tak priemyselných, ako potravných článkov je už celkom neznesiteľná. Keby vláda bola bývala pečlivejšia, obozretnejšia a šikovnejšia, vtedy všeobecné ponosy neboly by natoľko oprávnené.

Najhlavnejšou požiadavkou kresťanskej ľudovej strany vo válečných zasadnutiach snemovne krajinských vyslancov bolo ale to, **aby každý občan, čo počas terajšej svetovej vojny za krajinu bojoval na bojišti, účastný bol volebného práva.** Tento zákonný návrh v mene kresťanskej ľudovej strany predstrel poslanec čorňanského okresu Štefan Rakovszky. Pracovná strana tleskala rukami, ako slyšala o hrdinských skutkoch našich zmužilých vojakov, keď ale pre nich žiadali sme práva, vtedy nás ľudákov vysmiala a posmešne povedali nám, že takú vážnu záležitosť nemožno odbaviť v okamžitom oduševnení, ešte aj to nám povedali, že vojaci nie za odmenu bojujú na bojišti. To je síce pravda! Či ale takej generácii,

čo svojím telom a svojou krvou bránila vlasť, možno odopreť právo, aby mala slovo pri riešení záležitostí vlasti? Na tých, čo na štyroch bojištiach hrdinsky bojovali, ozaj sveriť možno aj hlasovaciu cedulu. Preto aj jestli obyvateľstvo krajiny má len iskierku seba povedomia, za túto jednu chybu ku pádu privedie, sbukta tuje celý system pracovnej strany a nezabudne na to, **že našim hrdinským bojovníkom hlasovacieho práva nechcel dať Štefan Tisza.** Zaiste aj, keď zo strelných zákop domov prídu naši hrdinskí obranci vlasti, porátajú sa s touto, pospolitému ľudu nepriateľskou politikou. Vtedy zvíťazí kresť. ľud. strany starodávna požiadavka:

— Koho krv dobrá je k obrane vlasti, toho aj hlas nech je dobrý k vyvoleniu ablegáta.

Druhá hlavná požiadavka kresťanskej ľudovej strany bola, **aby vdovy a siroty na bojišti padlých alebo zomrelých hrdinov našich válečnú podporu dostaly počas celého trvania svetovej vojny.** Tento návrh predstrel šárvársky vyslanec kresťanskej ľudovej strany Karol Huszár. Ale veru aj z tohoto návrhu nebolo nič, bo celá pracovná strana, do posledného chlapáka, hlasovala proti tomuto múdre mu, veľavážnemu a do života hlboko siahajúcemu návrhu. Pracovná strana celú tú vec tak poníma, že keď dieťa zomrelo, prestáva kmotorstvo, alebo keď je zistené, že volakto hrdinskou smrťou zomrel, vtedy miesto válečnej podpory len maličkú pensiu dajú rodine, na podporu najviacej utisnutej. Na toto tiež nech nezabudnú občania, čo majú hlasovacie právo a v čas volieb, keď kandidáti pracovnej strany prídu k nim a žobrujú o ich hlas, vtedy nech vdovy a siroty na bojišti padlých hrdinov postavia sa pred nich a smelo vyhodia im na oči, prečo nehlasovali na ten návrh kresťanskej ľudovej strany, **aby válečná podpora na celý čas svetovej vojny zabezpečená bola hrdinu oplakávajúcej rodine.**

Georg Szmrecsányi, vyslanec kresťanskej ľudovej strany, bol to, čo súrne žiadal opravene válečnej zdravotnickej záležitosti. Pre ranených a chorých vojakov našich žiadal viac lekárov, pohodlnejšie prevážanie a lepšie zaopatreenie. S týmto ľudáckym obľášením sa, našich bojovníkov ku veľkej povďačnosti zaviazal chrabrý poslanec okresu žabokretského.

Predseda kresťanskej ľudovej strany **gróf Aladár Zichy** zas vyzdvihol, že uhorskí bakančoši, husári, starí naši landšturmisti, najspolahlivejší vojaci sú jeho veličenstva kráľa. Na najhákľivejšie miesta vždy stavajú Uhrov, bo kde stojí uhorský vojak, tam stoja hrdinovia. Vodca a predseda kresťanskej ľudovej strany tiež aj to vyzdvihol, že k nahradeniu veľkých ztrát, aké sme utrpeli, v budúcnosti väčšou pečlivosťou a starostlivosťou *sledovať máme zdravotnícke položenie, ochranu a opateru nemluvniatok a vôbec detí*. Medzi týmito nevinnými dieťkami, ako vôbec známo, zúri hrozná smrteľnosť. Príčinou toho je, že matky prinútené sú prevádzaf veľmi ťažké práce. K zahatenu hroznej smrteľnosti nemluvniatok všetko by mala vynaložiť vláda.

Gróf Aladár Zichy, vodca kresťanskej ľudovej strany, spomenul aj tie všestranné ponosy, že *pri vyplácaní válečnej podpory panujú hrozné zneužívania a požiadal vládu, aby tomu súrne odpomožené bolo*. V tomto ohľade po niektorých krajoch panujú ozaj neznesiteľné pomery.

Ján Molnár, neohrozený vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu kapuvárskeho, sdvihol slovo v záujme pensionovaných úradníkov, úradníčiek, na kongruu odkázaných chudobných farárov, pensionovaných učiteľov a žiadal pre nich drahotnú podporu. Karol **Huszár** spomenul, že je u nás veľmi mnoho úradníkov a že aj pred z ľudu pochádzajúcimi otvoriť treba úrady a že ich neslobodno podržiavať pre potomkov jednotlivých rodín.

Hľa, takto pracuje za ľud v parlamente kresťanská ľudová strana!

Preto aj kto má len trochu mužského seba povedomia, nemôže na inú stranu hlasovať, ako na kresťanskú ľudovú!

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Zdarné boje proti Černohorcom.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa vydaná 9. decembra.

Na vyšínach od Plevje na juhozápad sa vypínajúcich rozprášili sme černohorské bandy. Na pohraničnom území, od Berany severne, ľavé krídlo Černohorcov prinútili sme cúvnuť. Aj proti pravému krídlu nepriateľa

zdarne bojujeme. Na vyšínach od Ipeku na západ odohlnali sme srbské zadné voje.

Včera dovezli sme 2 zajatých dôstojníkov a asi 1000 mužov.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Černohorské čaty ďalej prenasledujeme.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa, vydaná 10. decembra.

Od černohorskej severnej hranice na juh v prenasledovaní pokračujeme.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Boje so zadnými obrannými vojami. — Novších 400 zajatcov.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa, vydaná 11. decembra.

Z bojov na černohorskom území so zadnými obrannými vojami znovu dovezli 400 zajatcov.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Naša ofensíva proti Čiernej Hore. 6100 zajatcov a 40 kanónov.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa, vydaná 12. decembra.

Naša ofensíva proti severovýchodnému Černohorsku včera viedla k obsadnutiu Korita a Rozaj, ako aj územia od Ipeku západne na 12 kilometrov. Pri tom po bojoch so zadnými obrannými vojami odviezli sme 6100 zajatcov a na území medzi Ipekcom a Rozaj ukoristili sme 40 srbských kanónov.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Ďalšia porážka Srbov a Černohorcov.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa, vydaná 13. decembra.

V severovýchodnej Čiernej Hore prenasledujúce boje trvajú ďalej. Pri Korite zajali sme 800 mužov, pri Ipeku ukoristili sme ďalších 12 srbských kanónov.

Naši letúni na tábor pri Berane so zdarom hádzali bomby.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vojna Nemcov proti Srbom a Černohorcom.

O udalostach bojišťa proti Srbom a Černohorcom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

9. decembra. Od Plevje na juh, od Sjenice na juh a pri Ipeku zdarne pokračujeme v boji.

Bulharské čaty obsadily Đjakovo, Dibru, Štrugu a Ochridu. Pozdĺž Vardaru boje prajne napredujú.

10. decembra. Armáda generála Kövessa v posledné dva dni *doviezla 1200 zajatcov*. Pri armáde generála Gallwitza nebolo zvláštnej udalosti. Bulharské čaty od Strumice južne *Angličanom vzaly 10 kanónov*.

11. decembra. O bulharskej armáde nemáme nových chýrov.

12. decembra. V pohraničných albánskych vrchoch rakúskym a uhorským prenasledujúcim čatám v najposlednejšie dva dni dostalo sa do rúk viac ako 6500 válečných a potlkajúcich sa zajatcov. Medzi Rozajom a Ipekom nepriateľ zanechal musel 40 kanónov.

Francúzi a Angličania po rozhodnej porážke, ktorú v posledné dni utrpeli od armády generála Todorova, v plačlivom stave cúvajú k hraniciam Grécka a ztadiaľ ďalej. Dľa zprávy nášeho spojenca, nepriateľa ztraty v ľuďoch, v zbrani a vo všelijakom materiáli *sú mimoriadne ťažké*.

13. decembra. Položenie sa podstatne nezmenilo. Od armády generála Kövessa včera doviezli vyše 900 zajatcov. Pri Ipeku ukoristili sme 12 moderných kanónov, ktoré Srbi tam zakopali. Za naším frontom v posledné dni zajali sme vyše 1000 rozprášených Srbov.

V Macedonii armáda generála Todorova zaujala mestá **Dojran** a **Gevgheli**. Na macedonskom území nemožno už viac najst ani jedného Angličana alebo Francúza na slobode. V týchto bojoch *zničené boli dve anglické divízie*.

Vojna Bulharov proti Srbom, Černo- horcom, Angličanom a Francúzom.

Napredovanie bulharských čiat.

Úradná zpráva vydaná 9. decembra.

Na oboch brehoch Vardaru a od Kosturny južne prenasledovanie trvá ďalej. Silným delostrelectvom a početnou strojovou zbraňou posilnení Angličania a Francúzi, vo všetkých ich posíciach vyvinujú zúfalý odpor, pokiaľ ale nemohli vydržať silný tlak našich čiat, prinútení sú rýchle opustiť ich posície a cúvnuť. Na oboch brehoch Vardaru napredujúce ich válečné stĺpy už opustili v okolí Demirkapu vypínajúce sa výšiny a prešli na priestor od železničnej stanice Mirovce južne ležiaci. Na pravom brehu Vardaru lapení zajatci pochodia zo 421, 148, 48 a 84. francúzskych regimentov. Od Kosturny južne napredujúce naše čaty dosiahly rieku Kurzuliere a obsadily obce Calkali, Tatarti, Rabrovo, Volandovo a Udovo. Na poslednom mieste bol hlavný válečný stán generála Sarraila. Francúzi podpálili železničné stanice Udovo a Mirovce. Pri železničnej stanici Udovo od Francúzov ukoristili sme 500 kistieň nábojov, mnoho potravných článkov, zdravotníckeho a válečného materiálu, od Angličanov ale 5 strojových a mnoho iných pušiek. V posíciach nepriateľa ukoristili sme zvlášte veľmi mnoho pokrovcov na posteľ. Naše ztráty, pomerne ku obrovským ztratám nepriateľa sú nepatrné. Bojište je zaplavené mrtvými telami anglických a francúzskych vojakov a zanechanými ranenými, zpomedi

ktorých neje lon od troch-štyroch dní nedostal pomoc. Tito hovoria, že ich lekári utiekli hneď ako sa začala bitka, Angličania a Francúzi pri ich cúvaní so sebou vzali aj celé obyvateľstvo.

Na srbskom fronte naše čaty po zaujatí Ochridy napredujú na severnom brehu Jazera Ochrida, smerom ku Struge. Východná čiastka mesta na pravom brehu Drinu je už v našich rukách. Nepriateľ spustošil most Drinu a na ľavom brehu vyvíňa odpor.

11. decembra. Anglické a Francúzske čaty na oboch brehoch Vardaru v smere Gevgheli a Dojranu sme ďalej prenasledovali.

Naše na pravom brehu Vardaru napredujúce čaty na celom fronte napádaly Francúzov a útokom dobyli ich posície pri Miletkove, Smokavici, pri výšine č. 720 a od Chovaneca na juhovýchod. Z plukov č. 45., 84., 148. pozostávajúca francúzska divízia, ktorá na tomto odseku bojovala, v mrtvých, ranených a zajatých utrpela ťažké ztráty. V jednej jedinej streleckej zákope pri Miletkove našli sme 100 mrtvol. Naša jazda, ktorá našu armádu od boku chránila, popoludní o 2. hodine pri Megoricí urobila útok proti jednomu francúzskemu bataillonu a ho rozprášila, medzi čím veliteľ jedného oddelenia padol, veliteľa bataillonu ale sme zajali.

Na ľavom brehu Vardaru bojujúce naše oddelenia francúzske a anglické čaty energickým útokom odhlnaly z ich posícií na čiare Babin vrch, výšiny č. 51. Dedeli výšiny č. 670., výšiny č. 610 a zaujali ich.

Angličania v juhovýchodnom smere ku Karauglandaru, Francúzi ale na juhozápad cúvajú v smere dediny Bogdanci.

Anglicko-francúzsku posíciu pri obci Furka zaujali sme v bodákovom boji. Jedna macedonská divízia, ktorá nepriateľa na tomto odseku prenasledovala, počas prenasledovania prelomila anglicko-francúzsky front, popoludní o 1/23. hodine zaujala Bogdanci, čím medzi riekami Kozludere a Vardarom bojujúce francúzske oddelenie odľahlo od anglických čiat, ktoré od Furky a od Doiranského jazera na juh cúvajú. Naše čaty zajaly mnoho mužov, medzi nimi 5 dôstojníkov. O veľkosti koristi ešte nemáme presné dáta.

Zajatci a mrtví sú prevažne z anglickej armády a z východnej divízie generála Bailouda, ktorá pozostáva z francúzskych plukov č. 175 a 176. a z dvoch zuáviských plukov. Popoludní okolo 2. hodiny obec Gevgheli stála v plameňoch.

Prenasledovanie trvá, aby sme zaujali Gevgheli a Dojran.

Vojna proti Talianom.

Pri Tolmeine zaujali sme jeden odsek talianskeho frontu.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 9. decembra.

V goričkom grófstve marné útoky Talianov proti jednotlivým odsekom nášho frontu trvajú ďalej. Takéto

útoky odrazili sme pri Oslaviji, na Monte San Michele a pri San Martine. *Pri Dolje, od Tolmeinu na severozápad, naše čaty svoju posíciu opevnily zaujatím jedného odseku nepriateľovho frontu.* V južnom Tyrolsku talianske delostrelectvo bombardovalo jednotlivé posície našich opevnených území v Lardare a Rive.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Na talianskom fronte panuje tichosť.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 10. decembra.

Na prímorskom fronte včera, odhliadnuc od delostreleckej palby a menších pokusov, panovala tichosť. Činnosť nepriateľa ďalej trvá pred opevneným frontom Lardara a Rivy. Popoludní talianska pechota naše posície napadla medzi Monte Fiese a ztadiaľ západne medzi dolinou Chiese a Conceil. Odohnali sme ich za ťažkých ich ztrát.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu

Odrazené útoky Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 11. decembra.

Na odseku Judicarien, delostrelecké boje včul rozprestrel sa aj na územie západne od doliny Chiese. Na tomto území a na odseku doliny Conceil na Monte Visei do predku vtisnutú našu predstráž odtiahli sme pred presilou nepriateľa. Slabé útoky Talianov v Dolomitoch proti sedlu Sief na gorickom odseku a Monte San Michele *sme odrazili.*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Pri San Martine zbili sme Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 12. decembra.

Na fronte planiny Doberdo jedna talianska pešia divízia napadla naše posície juhozápadne od San Martino. *Odrážili sme ju. Utrpela ťažké ztraty.* Ináč na celom juhozápadnom fronte, odhliadnuc od delostreleckých bojov na jednotlivých miestach, panuje tichosť. Na fronte Judicaria tiež oslabla činnosť nepriateľa.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Marné talianske útoky.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 13. decembra.

V Tyrolsku talianske delostrelectvo drží pod palbou opevnené územie okolo Lardara, ako aj naše posície pri Rive, Roverete a na Col di Lane. V Judicariach nepriateľova pechota bližšie sa derie ku našim posíciám; na temeni vrchu, na východnej strane doliny, urobila útok proti našim posíciám, ale *sme ju odrazili.*

Pri gorickom predmostí byly delostrelecké a mí-

nové boje. Útok, o ktorý sa nepriateľ pokúsil proti výšine od Oslavije na severovýchod, *čoskoro prinútili sme postáť.*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vojna proti Rusom.

Na ruskom bojišti niet nič nového.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 9. decembra.

Na ruskom bojišti niet zvláštnej udalosti.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Na ruskom bojišti niet významnej udalosti.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 10. decembra.

Miestami byly len nepatrné výskumné boje. Na fronte ináč panovala tichosť.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 11. decembra.

Pri Čartorijsku zahnali sme ruské výskumné voje. Ostatne na celom fronte panuje ticho.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Na ruskom bojišti niet zvláštnej udalosti.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 12. decembra.

Miestami byly delostrelecké boje. Položenie je ináč nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Na ruskom bojišti nič nového.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 13. decembra.

Na ruskom bojišti niet významnejšej udalosti.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach východného bojišťa proti Rusom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy: 9. decembra. Krem srážok jednotlivých patrol niet čo oznámiť.

10. decembra. Na východnom bojišti niet nič nového.

11. decembra. Pri armádach Hindenburga a bavorského kniežata maršalla Leopolda položenie je nezmenené.

Armády gener. Linsingena: Ruské útoky severne

od železničnej čiary Kovel—Sarny pred frontom rakúskych a uhorských čiat ztroskotaly sa s veľkými ztrátami nepriateľa. Severne od Čartorijska na západný breh Styru predrané sa výskumné voje nepriateľa znovu sme zpät zahnali.

12. decembra. Slabšie ruské oddelenia, ktoré v okolí jazera Warsung (južne od Jakobstadu) a južne Pinska pokúsily sa blížiť ku našim posíciám, zpiatky sme zahnali.

13. decembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Na rozličných miestach medzi našimi napred potisknutými strážnymi čatami a nepriateľskými výskumnými oddeleniami boli menšie srážky. Z tejto príležitosti Rusom podarilo sa dostať do svojej moci jednu nemeckú slabú patrolu.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Rusi z príležitosti marného útoku urobeného proti našej posícii pri Vulke (od Vygonoského jazera na juh) utrpeli krvavú ztratu a počet ruských zajatcov možno odhadovať asi na 100 hláv.

Armády generála Linsingena: Nič nového.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

9. decembra. Na rozličných miestach frontu vznikol živý delostrelecký boj, zvlášte vo Flandrii a na okolí 193. vyšiny od Souainu na severovýchod. Jedno francúzske lietadlo od Bapaume na juh prinútili sme sletieť. V ňom sediacich sme zajali.

10. decembra. Proti našim na 193. vyšine, severovýchodne od Souainu, zaujatým novým posíciám, ručnými granátmi podujaté útoky sme odrazili. Ostatne okrem daždivého, s búrkami spojeného počasia, zvláštnej udalosti sa nestalo.

11. decembra. Na početných miestach frontu delostrelectvo oboch stránok vyvinulo čulú činnosť. Po prudkej delostreleckej príprave Francúzi severovýchodne od Souainu znovu napadli naše posície na vyšine 193. a odtiaľ východne. Všetky útoky sme odrazili a posície pevne držíme v našich rukách, ako to i najodvážlivejšie protivné úradné zprávy Francúzov nemohly zapierať.

12. decembra. Východne od Neuve Champellu (juhozápadne od Lille-u) menšieho anglického oddelenia pokus, vraziť do našich posícií, ztroskotal sa pred našimi prekážkami. Vo Vogézoch byly len srážky predstráž bez zvláštnej významnosti.

13. decembra. Na západnom bojišti proti Francúzom a Angličanom významnej udalosti nebolo.

Krestania katolíci, organizujte Katolícku Ludovú Jednotu!

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

O udalostach bojišta proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

Mezopotámsky front:

12. decembra. Od Kut-el-Amare na východ v smere cúvania nepriateľa obsadili sme obec Cheikh Skaid. Naše delostrelectvo pri Kut-el Amare na Tigre potopilo niekoľko nepriateľských vojenských člnov a jeden válečný monitor.

Kaukazský front:

Krem srážok predných vojov a patrol, spomenutia hodnej udalosti sa nestalo.

Dardanellský front:

Od zálivu Adže na sever jeden monitor a jedna torpedová loď, v zálive Kemikli ale niekoľko pancierových lodí pomocou pozorujúcich balónov bombardovalo naše posície v Tursu-Köji a tamojšiu nemocnicu, v ktorej sedem vojakov zomrelo a jeden bol ranený. V odseku Ari Burnu v noci na 11. decembra na pravom krídle bol bombový boj. Naše delostrelectvo 11. decembra pri Kanliširte zničilo jednu časť nepriateľských streleckých zákop. V odseku Sed il Bahru na pravom a ľavom krídle odpovedali sme na palbu nepriateľa. Naše delostrelectvo prekazilo nepriateľa v hádzaní bomb a zničilo jednu časť jeho streleckých zákop, taktiež niekoľko jeho posícií pre hádzanie bomb. Dva križiaky bez účinku bombardovali obec Aldžitepe a jej okolie.

Vojna na mori.

Veliteľstvo floty vydalo nasledovnú úradnú zprávu:

Jedna z našich podmorských lodí 7. t. m. predpoludním v Drinskom zálive zajala a do Cattara doviezla jednu albánsku motorovú plachtovú loď, na ktorej bolo 30 srbských vojenských úskokov s puškami a 4 kanóny so strelivom.

Veliteľstvo floty.

Dôstojník našej podmorskej lode zajal anglického vyslanca.

Londýn, 9. decembra. Tlačová kancelária oznamuje, že kapitána Wilsona, ktorý je vyslancom, na jednom gréckom parniku zajal dôstojník jednej rakúsko-uhorskej podmorskej lode. Wilson z východnej časte Stredozemného mora listy chcel zaniest do Londýna. Tlačová kancelária ku tejto svojej zpráve dokladá, že listiny, ktoré Wilsonovi vzali, nie sú dôležité.

Naše lietadlá bombardovali Anconu.

Jedon náš roj válečných lietadiel 10. decembra s úspechom hádzal bomby na železničnú stanicu, elektrické, plynové diela a válečným cieľom slúžiace pred-

mety v Ancone. Ačpráve lietadlá prenasledovali palbou šrapnellov a počasie bolo veľmi neprajné, predseda všetky vrátili sa domov bez urážky. *Veliteľstvo flotty.*

Potopené parníky.

Athény, 11. decembra. (Reuter.) Dľa úradnej zprávy 3700-túnový grécky parník «Dimitrios Coulandres», rozličným tovarom naložený a na ceste z Alexandrie do Anglicka, od Alexandrie na 150 míľ, jedna nemecká podmorská loď potopila. Matrózi lode sadli do ochranných člnov, ktoré nemecká podmorská loď na hodnom kuse na povraze vliekla za sebou. Pozdejšie jedon do Alexandrie plávajúci anglický parník vzal týchto matrózov, ale aj tento parník ešte v ten deň tá istá nemecká podmorská loď potopila od Alexandrie asi na 25 míľ. Na lodi nachodiaci sa, v ochranných člnkoch sa zachránili.

Londýn, 11. decembra. Dľa zprávy «Lloyd»-u jej 2705-túnový parník «Buziris» potopili. Matrózi parníka sa zachránili a prišli do Alexandrie.

Dva anglické pomocné križiaky utonuly.

Athény, 13. decembra. Na niekoľko míľ od Mytiléne dva patrolnú službu konajúce anglické pomocné križiaky nabehly na zátoň a s celým mužstvom utonuly.

Proti prechmatom Anglicka.

Berlin, 14. decembra. Newyorský zpravodajca Wolffovej agencie oznamuje bezdrôtovým telegrafom:

Senátor Smith, odôvodňujúc svoj resolučný návrh predostretý proti anglickým prechmatom, povedal dlhšiu reč, v ktorej hovoril: Spolu s inými národami aj Amerika musí žiadať od Anglicka, aby prestalo nevšimáť si ich práva. Anglicku treba dať na vedomie, že v záujme uplatnenia týchto práv všetko urobia. Amerika neni vazallom Anglicka. Senátor uviedol prechmaty Anglicka spáchané počas vojny a zároveň poukázal na stále priateľstvo medzi Amerikou a Anglickom.

Válečné zasadnutia snemovne krajin- ských vyslancov.

V zasadnutí 11. decembra mohútne slovo svoje pozdvihol predseda kresťanskej ľudovej strany

gróf Aladár Zichy.

Rečnil ponajprv v záujme stáleho pokoja, keď povedal: Naše víťazstvá a svedomité plnenie povinností našich hrdinských bojovníkov splnomocňujú nás aby sme o pokoji smele hovorili mohli. Všetci vieme, že zbranná moc svätej koruny Uhorska ako hrdinsky bojovala v tejto svetovej vojne. Lež všetci vieme aj to, že na najnebezpečnejšie a na najhákľivejšie miesta vždy posielali našich pokrevných, naše uhorské regimenty. (Pravda! Tak je! Potlesk z ľavej strany.) K tomu ešte povedať môžeme, že ako o tom celý svet vie, hneď z počiatku svetovej vojny do ohňa poslaní

naši uhorskí honvédi dokázali, že sú zcela stejnej ceny s plukami spoločnej armády, (Potlesk z ľavej strany.) ba idem ešte ďalej, keď otvorene tvrdím, že i naši landšturmisti vydobili si všestranné uznanie. (Tak je! Všestranný potlesk.) Keď to tu uvádzam, som tej mienky, že z tohoto konsenkvenciu stiahnuť len povinnosťou musí byť ct. snemovne. (Pravda! Tak je! Schvaľovanie z ľava.)

Ct. Snemovňa! Všeobecne je známo, ak veľké zanedbania páchané boli doteraz u nás okolo verejného zdravotníctva. Toho následkom je, že pod zbraň nemohli sme toľkých postaviť, ako bolo treba. Dokážem štatistikou, ak veľká je u nás smrteľnosť detí, zvlášte nemluvňatok. (Tak je!) Keby u nás zdravotnícke pomery v minulosti také boli bývaly, ako v iných kultúrnych štátoch, ešte väčšiu válečnú silu boli by sme postavili.

Ku koncu reči vyzdvihol neriady, aké panujú vôbec okolo udeľovania válečnej podpory, čo zapríčiňuje všeobecnú nespokojnosť aká, pre chyby, ktorých v tomto ohľade dopúšťa sa vláda, panuje medzi pospolitým ľudom. (Čulé schvaľovanie z ľava.)

Vo válečnom zasadnutí 14. decembra o položení na kongruu odkazaného, chudobného duchovenstva, z kresťanskej ľudovej strany rečnil

pápežský praelát Ján Molnár.

Naši úradníci — povedal — nachodia sa ozaj v biednom stave, preto aj nemilosrdnosť by bola neprijateľná zákonný návrh, ktorým zabezpečená má im byť válečná podpora. O úradníkoch a učiteľoch na pensii nestará sa tento návrh. To je veľká chyba. Chudobných na kongruu odkazaných duchovných tento návrh tiež nespomína, ačpráve tí tiež veľkú biedu trpia zvlášte v krajoch, kde vojna zúrila. Dôchodok na kongruu odkazaného duchovného obnáša 1600 korún, k tomu prídá aj štóla, ktorá veľmi málo donáša. Za terajšej hroznej drahoty, keď jednotlivé potravné články desaťnásobnú cenu majú, ako môžu vyžiť z ich chatrného dôchodku. Párber farníci vôbec neporiadne platia, bo ho ani platiť nemôžu. Úradníci tahajú riadny plat, ubohý duchovenstvo ale vystavené je najväčšej neistote. Farári medzi veriacimi, v školách, okolo chorých, v nemocniciach a aj na bojišti vybavujú veľké a ťažké práce. Na týchto štát nemal by zabudnúť. Úradníkom menšieho platu navrhuje 30% riadneho platu dať ako podporu počas drahoty.

Vo válečnom zasadnutí 14. decembra z kresťanskej ľudovej strany rečnil aj poslanec šárvárskeho okresu

Karol Huszár.

Reč svoju začal s tým, že čo vláda úradníkom chce dať, to je len žobrácka kapsa a toľko ako kvapka na žeravé kachle. Našich zadĺžených úradníkov to neoratuje. Na pensionované staré úradnícke rodiny a na pensionovaných starých učiteľov treba myslieť. Tých úradníkov, čo neplnia svoju povinnosť alebo dopúšťajú sa zneužívania, prisne treba trestať. Veľká chyba je,

Vianočná radosť maľučkých.

že máme mnoho úradníkov. Lepšie by bolo keby ich bolo menej a viacej by pracovali, potom by zaslúžili aj väčšie platy. V Uhorsku mnokrát preto sriaďujú nové úrady, aby do nich posadili synov takých rodín, čo na vnivoč vyšly. Úrady neslobodno zatvárat pred synami ľudu.

Nemecký kancellár o pokoji.

Vó válečnom zasadnutí uhorskej snemovne krajin-ských vyslancov, 7. decembra, zo stránky opozície nastolená bola otázka zakončenia svetovej vojny a uzavretia stáleho pokoja. O tejto otázke v nemeckej

riíšskej rade vyslovil sa aj nemecký riíšský kancellár Bethmann-Hollweg a reč svoju začal s tým, že interpellácia strany sociáldemokratov vzbudila v nepriateľských krajinách veľký ruch; naši nepriatelia uzatvárali z interpellácie, že buďto válečná sila Nemecka klesá alebo že v nemeckej verejnej mienke nepanuje už jednota a dorozumenie. Potom rozpovedal, že za jakých podmienok ochotná by bola nemecká vláda pokoj uzavreť.

Na bojišti docielili sme veľké výsledky, nádeje našich nepriateľov zničili sme rad-radom. Obsadením Srbska a otvorením slobodnej cesty na Východ ohrozujeme veľké záujmy Angličanov a toto musí našich nepriateľov presvedčiť, že veru oni hru prehrali. Zrejme je teda, že válečné trovy my platiť nebudeme. Prečo teda nemecká vláda nenavrhuje uzavretie pokoja? Naši nepriatelia uzavretie pokoja nenavrholi, lež zavádzali verejnú mienku s tým, že sme vysilení a že my by sme radi pokoj uzavreť. Práve preto my nemôžeme s návrhom predstúpiť, lež musíme vyčkať, kým s týmto návrhom oni prídu.

Prv než by sme o našich podmienkach pokoja prehovorili, musíme poznať podmienky našich nepriateľov.

Počas vypuknutia vojny vytkli si naši nepriatelia veľké ciele: hlavným ich cieľom bolo zlomenie Nemecka. V Anglicku hlásali, že sú hotoví aj dvadsať rokov vojnu viesť, len aby tento cieľ dosiahli. Medzi časom sa ale zľakli toho, že vojna ozaj môže tak dlho trvať, bárs konečný cieľ vzdor veľkej zmene pomerov zostal ten istý.

Statesman, ktorého mierny tón ostatné anglické časopisy často napadly, medzi podmienkami pokoja žiada späť prinavrátenie Elzasu a Lotharingie Francúzsku, dôrazne žiada zničenie pruského militarizmu, vyhnanie Turka z Európy, utvorenie Veľkého Srbska tak, aby aj Bosna bola ku Srbsku pripojená. Bývalý minister Masterman žiada, aby sa Nemecko zrieklo ľavého brehu rieky Rýn a všetkých svojich zámorských osád.

Z tohoto je zrejme že vzdor zmeneným okolnostiam všetko zostalo pri starom.

Sú zaiste v nepriateľských krajinách vážne smýšľajúci ľudia ktorí rátajú s terajším položením na bojišti a vrele si žiadajú aby veľkému krviprelievaniu koniec bol učinенý; doteraz títo neboli vstave prajný výsledok docieľiť. Rozhoduje tu chovanie sa vlád v nepriateľských štátoch. Anglický ministerpredseda Asquith vyhlásil, že ciele vojny sú tie isté, jaké boly na počiatku vojny: sloboda malých štátov, menovite Belgicka a zničenie pruského militarizmu. No odkedy sa Anglicko za slobodu malých štátov zasadilo, odtedy sa týmto malým štátom zle vedie. Na to prišli už aj malé štáty. Angličania pod titulom ochrany malých štátov, radi by poriadok urobili s Nemeckom, na ktoré sú už dávno veľmi žiarliví. A tento cieľ osvojili si aj všetci spojenci Angličanov. Krom toho každý z nich má osobité žiadosti.

Na počiatku svetovej vojny zavádzali verejnú mienku falošnými chýrami, konečne teraz už nemôžu zatajiť naše veľké víťazstvá tak na Východe, jak na Západe. Predsa posielajú nové státisíce na bitúnok. Najnovšie rozchýrujú, že Nemecko konečne oslabne. Nás nemožno oslabiť. Máme dosť potravín, dosť surovín pre priemysel, naučili sme sa mnoho všeličoho dorábať, čo sme predtým z cudzozemska dovážali. Máme na roky všetkého dosť.

Aj ľudí máme dosť. My sme v mobilisácii nepokročili ešte tak ďaleko, jako pokročili vo Francúzsku a v Rusku, my máme ešte dosť vojopovinných a nie sme prinútení predĺžiť dobu vojopovinnosti. Naše ztraty sú o mnoho menšie, než ztraty Francúzov. Pri tom má Nemecko o tridsať millionov viac obyvateľov. Nech teda len oprobujú nás zničiť. V obrane vlasti sily neztratíme.

Rečník sa potom zmienil o hnusnom skutku anglických námorníkov, ktorí pod cudzou zástavou plávajúc s najväčšou beštialitou zavraždili mužstvo jednej nemeckej podmorskej lode. Naši vojaci plnia verne svoju povinnosť, ale takejto beštiality sa nikdy nedopúšťajú.

Že dokiaľ potrvá vojna? Kým smerodajné kruhy nepriateľských štátov neprídu k lepšiemu náhľadu a kým sa smýšľanie ľudu v nepriateľských krajinách nezmení. Jakonáhle naši nepriatelia predstúpia s takými podmienkami, ktoré zodpovedajú záujmom Nemecka, ochotní sme bárskeďy o týchto podmienkach vyjednávať. Povedomí sme našich úspechov a našej sily na bojišti, ale nebereme zodpovednosť za hrôzy a nešťastia, ktoré ďalšie vedenie vojny zapríčiní. My nechceme preťahovať vojnu tým cieľom, aby sme si nové majetky nadobudli.

Konečne vo všeobecnosti označil stanovisko Nemecka v nasledovnom: Nemôžeme nechať našim nepriateľom otvorené vráta ani na Východe, ani na Západe, aby nás znova a ešte vo väčšej miere mohli ohrožovať. Veď vieme, že Francúzi dali Rusom požičku pod tou podmienkou, že Rusko stavať bude proti nám na hraniciach hrady a tieto pevnosti spojujúce železničné čiary. Podobne sa to stalo aj v Belgicku. Proti tomuto potrebné je porobiť ochranné poriadky. Krom toho musíme zabezpečiť náš hospodársky vývin.

Ohľadom používania spôsobu a prostriedkov musíme si slobodnú ruku zabezpečiť. Nie my ohrozujeme malé národy. My nie preto bojujeme, aby sme cudzé národy ujarmili, my bojujeme, aby sme si slobodu zabezpečili. Toto je od počiatku boj sebaobrany. Tomuto boju môže koniec urobiť len taký pokoj, ktorý na dlhé roky prekazí nové vypuknutie vojny.

Zadovažujte predplatiteľov pre

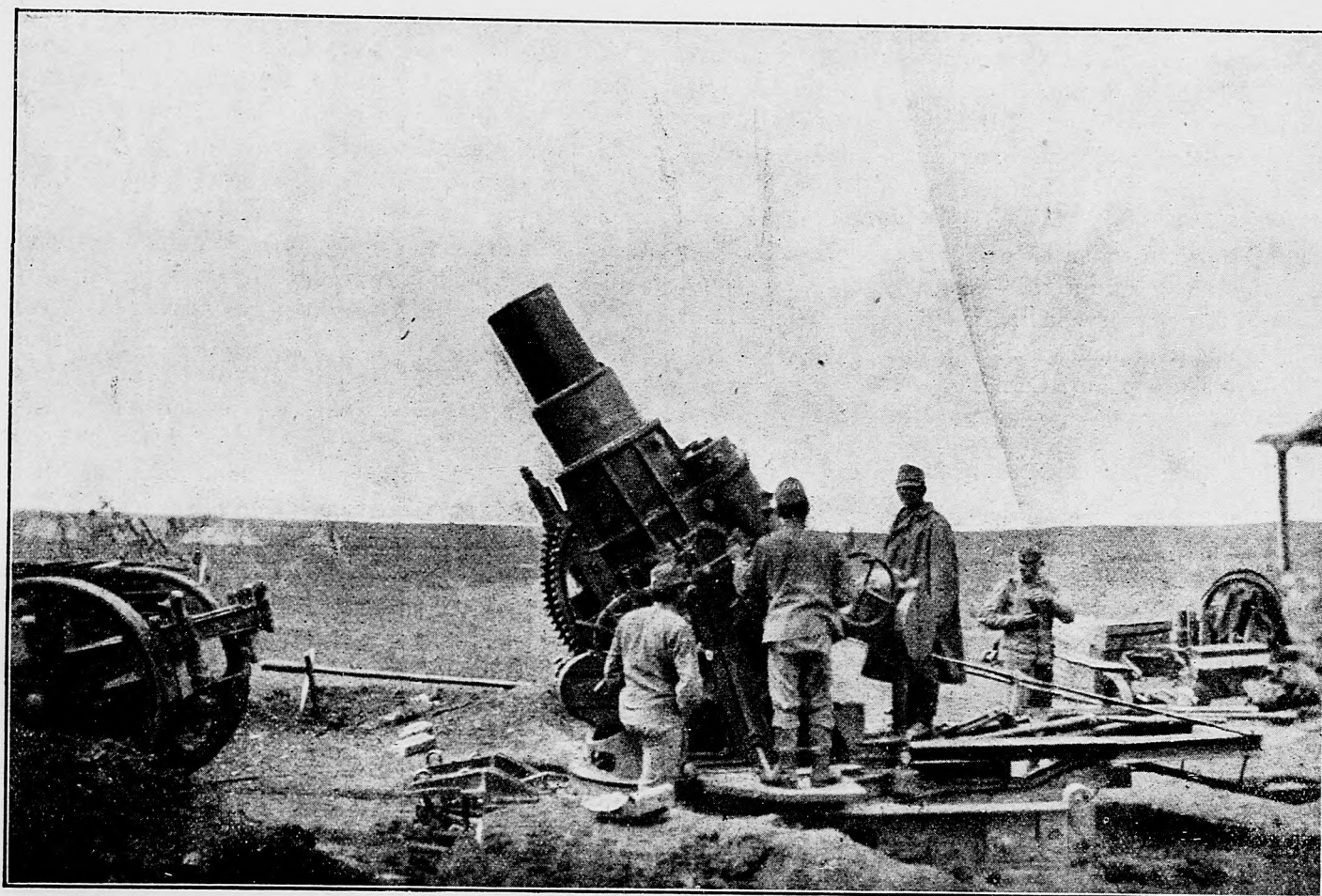
«Krestana!»

Čierna Hora.

Veľké udalosti na svetovom bojišti celkom odvrátili pozornosť od Čiernej Hory, bária táto krajinka od počiatku ráta sa medzi našich nepriateľov. Teraz, keď vojská spojencov zaujali územie kráľovstva srbského a porazené srbské vojsko hľadá útočisko v susedstve, pozornosť zas je obrátená na Čiernu Horu, kam sa medzi vrchy jednotlivé častky porazeného srbského vojska utiahly, aby tu guerillný boj ďalej viedly.

krajín. Jakékoľvek zápletky nastaly na Balkáne, Čierna Hora vždy brala na pohyboch živú i časť. Černohorci od jakživa ohrožovali svojich susedov zbojtvom a rabovaním a krvavou pomstou hrozili každému, kto sa proti nim postavil. Podporovali každú podkopnú prácu a vynikali v strojení úkladov. Lstivosť a pomstivosť charakterisovaly Černohorcov za dlhé roky, civilisácia sa tu ťažko ujímala.

Až posledné dve storočia priniesly istý obrat. Knieža Nikita, ktorý posledné časy stal sa kráľom

30 a pol centimetrový mažiarový kanón.

Aj to je možné, že nátlak Francúzska a Anglicka na Taliansko bude mať ten účinok, že talianske vojsko vtiahne do Čiernej Hory, aby pomocou prispelo Srbom a Černohorcom. Preto hlavné vodcovstvo armády, ktorá proti Srbom operuje, uzavrelo vážne zakročie proti Čiernej Hore a rakúske a uhorské čaty už aj vtrhly na černohorské územie.

Čierna Hora je malá krajinka, ktorej územie neobnáša ani desaťtisíc štvorcových kilometrov. Počet obyvateľstva ráta sa na poltrefastotísic duší. Není teda ani dvakrát toľké, jako je nitrianska stolica. Keď pred rokmi kráľ Nikita meškal v Berlíne a účasť bral na prehliadke vojska, riekol dôstojníkovi, ktorý bol ku nemu pridelený, že on nemá v celom kráľovstve toľko ľudí, koľko vojakov tu vidí. Vzdor tomu hrá Čierna Hora značný zástoj v histórii pobalkánskych

Černohorcov, začal dejstvovať v zahraničnej politike. Prvou jeho snahou bolo celkom oslobodiť Čiernu Horu zpod nadvlády Turkov, ktorí si s bezuzdnými a náruživými Černohorcami i tak nevedeli rady, konečné r. 1879. Turci sami sa vzdali nadvlády nad Čiernou Horou. Od tých čias vzrástla namyslenosť Nikitova a jeho radcov. Bažili za Heregovinou, zvlášte chceli sa zmocniť mesta Cattara v južnej Dalmácii, preto všemožne podporovali všetky revolučné pohyby na tomto vidieku. Druhou ich snahou bolo dostať sa cez Sandžak do bezprostredného spojenia so Srbskom.

Ruská diplomacia vyvolávala stále zmätky na Balkáne a použila každého, kto ruské snahy môže podporovať. Rusko vstúpilo teda do úzkeho priateľstva s Čiernou Horou a ruský cár Alexander III. pomenoval Nikitu svojim «jediným» priateľom. A Nikita je dosť

prefikovaný, dosť lstivý, aby si o balkánsku ruskú politiku mohol zásluhy získať. Ale ruské priateľstvo vedel aj dobre využiť. Od Ruska dostávala Čierna Hora riadnu ročnú podporu a síce poldruha miliona rublov; a pred balkánskou vojnou dostal Nikita na opevnenie a vyzbrojenie značné summy aj od Angličanov a Francúzov. Teraz sa ešte viac zaoberal s myšlienkou rozšírenia hraníc Čiernej Hory. Po balkánskej vojne dostala dva malé prístavy na pobreží Adriatického mora, neskôr obsadili Černohorci mesto Skutari a úfali splnenie ďalších svojich túžieb až dotiaľ, kým vojská spojencov Srbov neporazili.

Tieto porážky križovali plány Nikitove. Porazené srbské čaty hľadajú útočisko v Čiernej Hore, kde sám ľud zápasí s biedou pre nedostatok potravných článkov. Černohorci s veľkými obavami prijímajú srbských utečencov, lebo čím viac bude ľudstva v Čiernej Hore, tým ťažším sa stane živobytie. V hornatých krajoch Čiernej Hory sú vojenské operácie spojené s veľkými ťažkosťami a vyžadujú veľké obete. O tomto sa behom rokov aj Turci presvedčili. Ale vo vojne nielen zbraň rozhoduje, lež aj nedostatok. Myslíme že nedostatok a bieda čoskoro pokorí Černohorcov.

V Betleheme.

Z Jeruzalema strmým svahom spúšťa sa do Betlehema vedúca cesta. Zpočiatku kraj je nepotešujúci, pustý, kamenistý, potom z oboch strán cesty sú biedne, skalnasté role, malú hodnotu ktorých zlé obrábanie robí ešte menšou. Na roľiach riedko stoja olivové stromy, akiste pre obranu proti horúčosti, ktorá sa v apríli začína. Vidiek nemá žiadnej báječnosti. Na polovici cesty, asi na šesť kilometrov od Jeruzalema, malá oása občerství dušu, ovocné sady a vinice a medzi týmito je Tantur, nemocnica milosrdných, ktorú rád Johannitov založil a udržiava. V nemocnici zdarma opatrujú nemocných a lekári rádu milosrdných na somároch každý deň pochodia ďaleké okolie, pomáhajúce trpiacim. Ďalej sa cesta rozchádza ku Hebronu. Tam, kde sa cesta rozchádza, stojí hrob Ráchely, milej manželky Jakuba, ktorý tak židia, ako aj mohamedáni držia vo veľkej úcte. Pred Betlehemom sa cesta znova dvíha a mestečko leží medzi bohatými ovocnými zahradami a figovými, pomarančovými a olivovými hájkami.

Betlehem má asi osemtisíc obyvateľov, ktorí sú takmer bez výnimky kresťania. Moslemínov môže byť asi dvesto, bo ich v tridsiatych rokoch minulého stotia baša Ibrahim pre vzburu úplne vykynožil. Židia sa v Betleheme nespúť osadiť. Mestečko už i tým robí prajný dojem na cudzinca, že sú domy otvorené; po mohamedánskej uzatvorenosti niet žiadnej stopy; ženské slobodne chodia hore-dolu bez závoja na tvári. Betlehemčania, zvlášte ženské sú veľmi pekné, samé okrúhle tváre ako Madonna, s usmievavými, vlúdnyimi, veľkými čiernymi očami. Túto telesnú krásu Betlehemčania považujú za dedičstvo, ktorého sa im preto dostáva, bo

najkrajší kvet ľudského pokolenia blahoslavená Panna Maria v ich kruhu porodila svojho jediného Syna.

Miesto, kde sa Spasiteľ narodil, leží na východnom kraji mesta, ale už za mestom. Je to asi 5—6 metrov hlboká, asi toľko metrov široká a tri metre vysoká jaskyňa, ktorá v zlom počasi jak ľudom, tak zvieratám poskytovala útočisko. Na prostriedku bralatej podlahy jaskyne vidieť strieborný kríž s nasledovným latinským nápisom: «Tu porodila Panna Maria Ježiša Krista.» Kríž bol postavený roku 1717. Dva oltáre stoja vedľa seba, jedon na mieste narodenia oproti krížu, druhý vedľa neho. Prvý oltár grécko-katolíci r. 1757. zaujali od rímsko-katolíkov, druhý oltár, ktorý stojí na mieste poklony troch kráľov, patrí r.-katolíkom. Nad miestom narodenia stojí prastarý chrám Panny Marie. Je to jedna z najstarších kresťanských pamätností, ktorý dala postaviť sv. Helena, matka cisára Konštantína Veľkého, začiatkom štvrtého stotia a ktorý je na Východe jediným kresťanským kostolom, ktorý mosleminské pohanstvo nikdy neodtiahol od jeho pôvodného určenia. Na niekoľko krokov pred jaskyňou narodenia bralo otvára sa v širokú bránu, z ktorej je výhľad na priestranné, hlboko ležiace pole, ktoré na jar pokrýva čerstvá paša. Toto je teda tá dolina, v ktorej pastieri v onú svätú noc strážili svoje stáda.

Keď som bol v Betleheme, moja duša zaletela do prastarých časov a pred očami pretiahlo mi všetko, čo sa v Starom Zákone na Messiaša vzťahovalo. Keď Abrahám chcel obetovať svojho syna Izáka, ozval sa Boží hlas z oblakov, že pre Abrahámovu poslušnosť v Abrahámovi budú požehnané všetky pokolenia ľudské. Zomierajúci Jakub osobite požehnal všetkých svojich synov a Júdovi povedal, že sa z jeho potomstva narodí Messiaš. Keď sa Mojžiš na hore Nebo lúčil so svojím ľudom, o Messiašovi hovoril, že Pán ľudu vzbudí učiteľa, jemu, Mojžišovi podobného, tohto nech národ poslúcha. Prorok Izaiáš sa už podrobne zaoberá s okolnosťami života Messiaša, ktorý mal prísť. Keď bezbožného Achaza, judského kráľa stískali nepriatelia, prorok Izaiáš išiel k nemu a zvestoval mu zachránenie a aby dokázal pravdivosť svojho proroctva, povedal Achazovi, aby si pýtal od Boha nejaké znamenie. Kráľ povedal, že nechce pokúšať Pána. Vtedy Izaiáš oznámil kráľovi, že mu teda Boh sám od seba dá znamenie a cíce to, že panna porodí syna, ktorý sa bude menovať Immanuel (Boh je s nami).

Čím viac sa blížil čas, v ktorom národ izraelský ztratí svoju samostatnosť, tým rozhodnejšie znejú proroctvá. Prorok Micheáš už aj pomenuje miesto narodenia budúceho vodeu národa izraelského, keď hovorí, že mestečko Betlehem nie je posledným medzi mestami Judei, bo z neho povstane vodea, ktorý bude riadiť izraelských. Ale ešte obdivuhodnejšie je proroctvo Daniela proroka, ktorý aj čas narodenia Messiaša predpovedal. Jeruzalem spustošil nepriateľ, mesto a kostol stály v rumoch a národ izraelský odvedli do babylonského zajatia. Daniel v slzách prosí Pána, aby sa smi-

loval nad národom izraelským a nad mestom. Vtedy sa mu zjavil archanjel Gabriel a oznámil mu, že rátajúc od toho času, v ktorom nariadia znova vystaviť Jeruzalem, alebo od toho času, v ktorom zajatie izraelských v Babylone prestane, dotiaľ, kým Messiaš, Kristus verejne vystúpi, uplynie 483 rokov. Teda izraelskí mohli vedieť deň i hodinu, v ktorej pomazaný Pána, Svätý Svätých príde.

A toto izraelskí aj vedeli. Lenže oni slová prorokov, ktorými títo hlásali príchod Messiaša, nie na mravnú moc, lež na svetské panstvo vzťahovali. Oni čakali takého Messiaša, ktorý zbrannou mocou urobí koniec panstvu Rimanov a izraelských urobí pánmi sveta. Veď ich v tomto očakávaní utvrdil aj rimanský klassik Tacitus, ktorý v svojich Annálesoch písal, že z Izraela bude pochádzať ten, ktorý bude panovať nad svetom...

(Dokončenie nasl.)

Col di Lana.

O tomto vrchu, o ktorý sa už dlho zápasí, píše znalec Dolomitov vo «Voss. Ztg»-u:

Col di Lana je vrch vysoký asi 2500 metrov, kuželovitého tvaru, hladkých, prikrých svahov. Niektorí geológovia ho považujú za vyhasnutú sopku a skutočne končiar vrchu je prehĺbený ako kráter. Col di Lana panuje nad celým Buchensteinským údolím od priemyslu Pordejského nadol až k jazeru Alleghe. Okolo jeho stien točí sa pamätná dolomitská cesta, ktorá tam vedie okolo obcí Buchenstein, Saleseie a Andračé. Pre tmavo zbarvenú lávu, ktorej sa tam mnoho nachodí, je tamojší kraj zimnejší a pošmurnejší, než v iných údoliach Dolomitov. Pošmurné su i povesti, vzťahujúce sa na vrch Col di Lana a okolie. Jedno staré latinské proroctvo predpovedá, že na úpätí Col di Lana strhne sa raz veľká bitka. V tomto proroctve hovorí sa i o povestnej zemi zlata, ktorá sa prepadla pod Col di Lana. Buchensteinské údolie vraj kedysi bolo jedným z najbohatších, potom však náhle schudobnelo. Ale po veľkej bitke — tak znie proroctvo — opäť zbohatne. Ku vrchu Col di Lana pripojujú sa na západe hojné pastviny stuvreské a prelonďzské, chýrečné po svojich zkamenelinách, ktorých je tam veľmi mnoho. Zrejším úmyslom Talianov je dostať tieto planiny a cez ne do corvarskej užľabiny, kam ústia vchody do údolia Pusterského a Eisackského.

Na východe sa pripojuje ku Col di Lane nesmierna skupina vrchov Tunis-Tafona s končiarimi, ktoré dosahujú takmer vyše 3300 metrov. Medzi končiarimi vrchov sú rozhádzané jazierka a celá tá divá krása je obsnovaná starými podivuhodnými povestami latinákov. Teraz sú vrchovi duchovia z tých miest odplašení, lebo sa tam teraz všade bojuje. Rachot kanónov hrmí v skalách tých vrchov bájkami obsnovaných a povetrie v dolinách, inokedy tichých, trasie sa od výstrelov zo strojových pušiek. Ruch bitky obklopil i starú srúcaninu hradu

Buchensteinu v úpätí vrchu Col di Lana a budí rozpomienku na kardinála Cusana, ktorý tam sídlil jako ríšsky knieža-biskup a bol v rozpore s tyrolským kniežatom Žigmundom v XV. storočí. Kardinál vraj dal svojimi žoldniermi napadnúť a z kláštora vyhnal sonnenburgské mníšky, ktoré ho nechcely poslúchať. Knieža sa ich rytiersky zaujal a tak sa stal nepriateľom kardinálovým. Knieža Židmunda dali pod kľatbu, ale kardinál od strachu pred Žigmundovým vojskom ušiel do svojho pevného hradu pod Col di Lana. — Pisateľ článku privádza meno Lana do súvislosti so slovom «lavina» (úšťast). Skutočne vraj na okolí Col di Lana bývajú laviny (sňahové úšťasty) veľmi častým a strašným zjavom, tak že boj tam vraj iste utíchne, akonáhle napadne viac sňahu.

Vyzvanie k predplateniu.

S rokom 1916. «Krestan» nastupuje XXIII. ročník svojho jestvovania a nepretržených bojov za práva katolíckej Cirkvi a ľudu kresťanského. I v terajších preťažkých časoch válečných, skalopevne drziac sa zásad kresťanskej ľudovej strany, neohrozene bojuje za Cirkev, Kráľa a Vlasť. Pri tom vždy uprimne cití s utrápeným ľudom. Čitateľov svojich v každom čísle poučuje o všetkom, čo sa na bojišťač vo svete robí a čo nielen v politickom, lež aj v hospodárskom ohľade potrebné je vedieť pospolitému ľudu. «Krestan» bol, je a ostane vždy opravdivým, uprimným priateľom kresťanského ľudu slovenského. Ako taký, nemal by chýbať v žiadnom kresťanskom dome. Každá kresťanská rodina má si za svoju povinnú úlohu pokladať, objednať, predplatiť, čítať a medzi známymi rozširovať «Krestana».

Ku oblahčeniu zaslania predplatkov, ku päťdesiatemu číslu pripojili sme poštové poukázky s tou prosbou, aby ich naši ctení čitatelia vyplnili a predplatky obratom pošty poslať nám si nezťažovali.

Tých ctených čitateľov, ktorí nám už predplatky poslali, prosíme, aby priložené poštové poukázky upotrebili pri najbližšej príležitosti.

Tých ctených čitateľov ale, ktorí nám dlhujú, s týmto dôrazne vyzývame, aby nám svoj dlh bezodkladne vyplatili. V týchto tvrdých časoch, kde tlačivo a robotné sily nesmierne zdražely, nikto nemôže od nás žiadať, aby sme mu náš časopis darmo posielali.

Predplatná cena pre «Krestan» a:

na celý rok 4 koruny.

na pol roka 2 koruny.

Do Pruska : na celý rok 6 korún.

Do Ameriky : Na celý rok 8 korún.

Vydavateľstvo.

CHYRNIK.

Všetkým našim ct. dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám uprimne prajeme šťastlivé sviatky!

Jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch v nedeľu, 12. decembra, veľkolepou rečou zahájil početne navštívené shromaždenie družstva, utvoreného cieľom postavenia votívneho chrámu Božieho v hlavnom meste Uhorska.

Druhé válečné valné shromaždenie Katolíckej Ludovej Jednoty, za prítomnosti obrovského obecnstva, 19 decembra vydržované bolo v hlavnom meste. Obsírnu zprávu o tom veľavýznamnom shromaždení, najväčšej organizácie katolíckej Uhorska, podáme v nasledujúcom čísle.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia skut. vnút. tajný radca osvietený pán biskup Alexander Párvy na vianoce vojakov obetoval 300 a k spomoženiu válečných zajatcov 200 korún. — Kapitulský kaplán Pavel Drbják, rezervný táborový duchovný 67. spoločného pešieho pluku, na uznanie svojich vytečných a sebaobetivých služieb, preukázaných proti nepriateľovi, od jeho veličenstva kráľa dostal kňazský zásluhový kríž druhej triedy na stužke bielo-červenej. — Kapitulský kaplán Ján Elischer pred krátkom zomrel v svojom rodisku: v Nemeckom Pravne (nitrianska stolica) v 43. roku svojho života a v 17. roku svojho kňazstva.

Klerici ako sanitéti. Päť klerikov hajdudorogskej gr.-katolíckej diecésy narukovalo do Laibachu opatrovať ranených vojakov talianskeho bojišťa. Viacerí klerici diecésy už aj v minulom školskom roku konali tú vznesenú vlasteneckú prácu v prešporskej a komárňanskej vojenskej nemocnici.

Vlastenectvo spišských obcí Žďjar a Javorina. Vlastenecké slovenské obyvateľstvo Žďjaru na tretiu uhorskú válečnú požičku značilo 47.000 korún a v Javorine 17.400 korún.

Vyznačené mníšky. Arciknieža Franc Salvátor, ako ochranný zástupca uhorských a rakúskych spolkov Červeného Kríža, na uznanie ich vytečných zásluh, nadobudnutých okolo vojenského zdravotníctva, udelil striebornú čestnú medailu Červeného Kríža s válečnou ozdobou nasledujúcim mníškam: Telde Vogel, Riatilde Lukács, Sinelle Ohnmacht, Modeste Bottner, Ilme Márton, Manelle Dolezsal, Relinde Dolezsal, Adrienne Kelemen, Etelke Schuld, Celse Betz, Marii Schürö.

Smrť. Ján Herbszt, otec spišsko-starovesského farára Ladislava Herbszta, po pobožnom prijatí sv. sviatostí zomierajúcich, 10. decembra zomrel pri svojom synovi v Spišskej Starej Vsi v 97. roku života svojeho. Nebohý narodil sa v spišskej Gelnici. Za mladšia bol vychovávateľom u predných zemanských rodín. Roku 1846 stal sa učiteľom v Spišskej Novej Vsi, kde účinkoval do roku 1854. Roku 1855 prešiel do zemplinského Varanova, roku 1877 do obce Tavana, kde vyučoval do roku 1893. keď sa po 52 ročnom učiteľskom účinkovaní utiahol na odpočinok. Na uznanie zdarného učiteľského účinkovania vyznačený bol viac razy. Od roku 1898. až do smrti žil u svojho syna farára. Pochovaný bol 13. decembra pri veľkej účasti obecnstva a pri odslúžení štyroch sv. omši. Pohrabné obrady konal Peter Krávecz, dekan okresu starovesského, s assistenciou šesť kňazov. Večná mu pamäť!

Zimné zasadnutie spišskej stolice vydržované bolo 9. decembra. Za assessora stoličného sirotského súdu vyvolený bol dr. Karol Schwartz, podnotár stoličný a bývalý mešťanosta kézmarský, väčšinou 22 hlasov; Štefan Benkó dostal 51 hlasov. Na uprázdnenú stanicu stoličného podnotára vyvolili slúžneho dr. Gejzu Kurovszkeho. Za slúžnych vyvolil stočný výbor dr. Bélu Bethlenfalvyho a baróna Albina Wielanda, ktorí nateraz konajú vojenskú službu. Spolku podporujúcemu zajatých odhlasovali 100 a bulharskému Červenému Krížu 300 korún podpory. Obecnstvo stolice poslalo holdujúci telegram jemu veličenstvu nášmu kráľovi, ako i kráľovi bulharskému. Nadžupan barón Artur Wieland v sprievode uznanlivej reči dr. Ernestovi Ujfalussyemu, predsedovi sirotinského súdu, na prsia pripíal rytiersky kríž Františka Jozefa na stužke medailly hrdinskosti, ktorý dostal od jeho veličenstva kráľa, na uznanie tých vytečných služieb, ktoré počas karpátskych bojov konal v Munkáci ako komisár občiansky, pridelený ku hlavnému veliteľstvu nemeckej Linsingenovej armády.

Válečné dobročinné milodary. Ždarania a Javorinčania vo Spiši na válečné dobročinné ciele novšie obetovali 300 korún. V Kézmarmku 5. a 6. decembra na vianočné dary vojakov sossbieralo sa 377 korún. Spišskobelanskí rímsko-katolícki veriaci k spomoženiu vojakov oslepnutých vo vojne obetovali 64 korún. Ludvik Hirol, Ludvik Meszner, Ján Heresko a Karol Arelt zo spišského Ondrišla (Merény) v Pittsburgu v Amerike medzi svojimi rodákmi pre vdovy a siroty padnutých hrdinov, ako i pre chudobné rodiny narukovaných svojho rodiska sossbierali 920 korún; sbierka rozdelila sa medzi dvadsať osobami: vdovy a siroty padnutých Ondrišlanov dostaly po 20 a chudobné rodiny narukovaných po 12 korún. Spišsko-ričvaldskému cigáňovi Alexandrovi Dunka, ktorý ešte 1. novembra roku 1914. pri Jaroslave v obrane vlasti celkom ztratil zrak svojich očí, Viktor Hammer-schlag z Budapešti a Eduard Procháska z Temešváru k spomoženiu poslali po 50 korunách

Válečných sirot do 30. septembra tohoto roku na území Uhorska bolo 24.644.

Budúcoročný rozpočet spišského mesta Nová Ves (Igló) vykazuje príjmov 816.080 a výdavkov 815.419 korún. Na školy obráti mesto 81.977 (z toho na katolícke školské ciele 37.633 kor.), na verejnú bezpečnosť 47.174, na verejné zdravotníctvo 35 305 a pre chudobných 11.208 korún. Z lesa má mať mesto dôchodku 447.000 korún. — Novovesská Jozefová spoločnosť na tretiu válečnú požičku značila 150 korún; ako v minulosti tak aj toho roku ošafuje 16 chudobných školských detí. — Zpomedi žiakov novovesskej učiteľskej prípravovne od počiatku vojny narukovalo 56.

Hrob má na bojišti a predsa žije. Zo Sziget váru píše: Lekársky chovanec, kadét Otto Nicsovics, o ktorom pred niekoľko týždňami tá zpráva prišla z bojišta, že s viacerými súdruhmi padol, poslal svojmu otcovi list z Moskvy a z aziatického Tselijabinska, v ktorom píše, že žije a že je zdravý. Zaujímavé je, že jeho známi aj písali z bojišta, že je Nicsovics pochovaný pri kostole v obci od nich pomenovanej a že na hrobovom stĺpe nachádza sa i jeho meno. Ako teraz vysvitlo, stalo sa to tak, že iného kadéta, podobného jemu, mali za Nicsovicsa.

Osem synov Sékeľa na bojišti. Z Marošvášárhelu píše: Martin Adorján, sékeľský gazda v obci Sárd, písal ministrovi domobrany Samuelovi Hazaimu list. V liste s veľkou otcovskou hrdinskosťou oznamuje, že mu osem synov a jeden zať bojuje na bojišti. Piatí dostali už vyznačenie, jeden syn bol ranený tri razy, dvaja po dva razy a dvaja po jednom raze. Synovia slúžia pri rozličných druhoch zbrane a niet takého bojišta, kde by neboli bývali. Ministra veľmi dojal list starého Sékeľa, ktorý ináč i sám bol vojakom a svojho času tiež bol vo vojne. Minister poslal Martinovi Adorjánovi 300 korún odmeny v sprievode týchto riadkov:

«Šťastlivý otec, ktorý má vo svojej rodine deväť hrdinských mužov a večného života je ten národ, v ktorom žijú otcovia tak hrdinského ducha. Dal by Všemohúci, aby ste všetkých deväť hrdinov s láskou privinul k vašemu srdcu, keď vybojovali konečné víťazstvo a keď požehnaný pokoj večnú slávu prinesie národu uhorskému».

Morské ryby vo Spiši. Kézmarská Weinová fabrika dala doniesť z Hamburgu 100 metrických centov morských rýb v solenom, z polovice sušenom stave. Zamestnanci Weinovej fabriky dostanú z týchto rýb týždenne dva-tri razy. Zo zvyšku prepustí fabrika i kézmarskému obyvateľstvu a nemocniciam.

Pre Rusmi rozbúrané karpátske ohništia doteraz sossbieralo sa po krajine polštvrta milióna korún. Boršodská, hevešská a novohradská stolica daly na ten cieľ dovedna hneď polmilióna korún. Mesto Nové Zámky obetovalo 5000 kor., Lubica 1000 korún, Markušovce 514 kor., mesto Pezinok 100 kor., levočský okres 155 kor., mesto Svätý Jur 50 kor., spišská veľká obec Einsiedeln 50 korún, Hnilčík 48 korún, Letanovce 84 kor., Arnutovce 52 kor., Tomašovce 39 kor., Hadušovce 17 kor., Betlanovce 40 korún.

Koľki dostali vyznačenia pri honvédstve? Pri honvédskej pechote rozdelili 97 zlatých, 1438 strieborných prvej triedy, 5047 strieborných druhej triedy a 3876 bronzových medailí; spolu dostalo teda 10.803 mužov vyznačenia. Pri honvédskej jazdeckej zlatú medailu dostalo 19, striebornú medailu prvej triedy 249, striebornú medailu druhej triedy 780 a bronzovú medailu 568, spolu 1600 mužov. Pri honvédskej delostrelectve rozdelili 7 zlatých, 125 strieborných medailí prvej triedy, 499 strieborných medailí druhej triedy a 477 bronzových medailí, spolu rozdelili 1308 medailí. Pri landšturmistických utvoreniach zlatú medailu dostalo 146, striebornú medailu prvej triedy 2222, striebornú medailu druhej triedy 7671 a bronzovú medailu 6110 mužov, spolu dostalo mušstvo 15.543 vyznačení.

Drobné chýry zo Spiša. Vo Vrbove (Ménhárd) 21. novembra večer, následkom nepozornosti jedného kočiša, ktorý odhodil horiacu cigaru, vypukol oheň, ktorému v obeť padlo šesť plachých stodol. — Mesto Poprad miestnej katolíckej ľudovej škole odhlasovalo podpory 1600 korún. — V Kézmárku v poslednom čase krádeže zase sú na dennom poriadku, kury a husy miznú vo veľkom počte. — Minister obchodu predžil na jeden rok dovolenie na predbežné práce na železnici z Tatranskej Lomnice do Barlangligetu cez Matliare a Kézmarské Žľaby. — V Magure 17. novembra nastala opravdivá zima so všetkou svojou hrúzou. Sňahu napadlo hneď na jeden meter. V nasledujúci deň bol taký sňahový víchor, na aký sa tak privčas ani starí ľudia nepamätajú. Premávka zasekla nielen na cestách, lež i po dedinách. Pre hrozné záveje za štyri dni nemohla ísť pošta z Belej do Starej Vsi. 29. novembra ráno bolo 25 stupňov zimy.

Druhé koľajnice košicko-oderbergskej železnice. Práce druhých koľajnic košicko-oderbergskej železnice sú skoro už hotové. Vystaviť treba už len 600 metrov dlhý tunel mostijský na čiare Orlau—Oderberg. Keby nebola nadišla vojna, bola by už celá práca — ktorú ináč i teraz usilovne konajú — dávno bývala dokončená. — Garibaldi Pulszky, hlavný direktor košicko-oderbergskej železnice, za svoje zdravotnícke účinkovanie, konané vo vojne, dostal dôstojnícky čestný odznak Červeného Kríža prvej triedy s válečnou ozdobou.

Telegramm po roku. Simeon Kremm, obyvateľ obce Csávoly v Bácske, sanitét 23. pešieho pluku, pri lanskoročnom haličskom cúvaní ako nemocný nemohol maširovať so svojou čatou, lež zaostal. Od minuloročného novembra nedal o sebe znaku života; kamaráti a krajan jeho tiež nevedeli nič o osude ztrateného. Rodičia jeho už mali dať zaňho zádušnú svätú omšu slúžiť. Teraz 22. novembra veľké prekvapenie a veľká radosť zastihla ustarostnených príbuzných: syn a manžel, ktorého už za mrtvého držali, telegrafoval z Bere-sovky zo Sibirie. Je zdravý, telegrafične pýta 40 rubľov.

Bosnianske slivky. Sarajevská obchodná komora oznámila, že v Bosne od 20. novembra obchod so slivkami je slobodný.

Krajinský dobytčí jarmok v Spišskej Novej Vsi (Igló). 1. decembra prihnali na novovesský krajinský jarmok mnoho statku, kupcov bolo ale málo. Rožného statku prihnali 942 kusov a 246 koní, z toho predalo sa len 116 kusov rožného statku a 11 koní. Cena statku klesla.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotýčny zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Zo 4. jágorského bataillona : Babis Sylvester (Pöstyén) 1, Bachleder Štefan (Málnapatak) 1 †, Barlik Pavel (Ujluhló) 1 †, Braček Andrej (Kálnó) 1 †, Bučák Ján (Kisszeben) 1, Buško Štefan (Oszada) 1 †, Čief-Štefovič Andrej (Lebó, Zvolen) 1, Čurlik Ján (Kapi-pálvágás) 1, Ciganko Štefan (Bajorvágás) 1 †, Derčo Ján (Meredély) 1, Engel Ján (Pozsony) 1, Farkas Franc (Pozsony) 1, Gabčo Andrej (Kapivágása) 1, Gál Štefan (Vágujhely) 1, Grujbar Štefan (Dimvár) 1, Guttmann Jakub (Ujluhló) 1 †, Hrabčák Andrej (Pécsujfalu) 1, Jano Alexander (Jernye) 1 †, Karász Imrich (Felső-lóc) 1, Katusčák Andrej (Girált) 1, Kovačovský Blažej (Stomfa) 1, Lazarak Štefan (Ostzornya) 1, Maruška Štefan (Dimvár) 1, Merica Alojz (Nagysúr) 1, Mikolaj Andrej (Eperjes) 1, Ostroha Mikuláš (Siroka) 1 †, Ploškunyák Ján (Kisszeben) 1, Prechocki Adam (Gál-falu) 1, Rolnik Ján (Málnapatak) 1, Šimko Andrej (Balácsi) 1, Stanislav Peter (Kisszilva) 1 †, Szidor Michal (Királylubella) 1 †, Sliacki Juraj (Beszterce-bánya) 1, Talian Michal (Tintafalu) 1, Vasek Marek (Zohor).

Zo 40. spoločného pešieho pluku : Bachovik Štefan (Miava) 6, Bahil Ján (Zvolen) 7, Balasz Ignác (Kis-diós, Nyitra) 1, Bartovič Jozef (Pöstyén) 1, Benio Ján (Felsőtisztás) 7, Blaha Franc (Szakoleza) 5, Branecky Ján (Szakoleza) 6, Caros (?) Štefan (Felső-korompa) 1, Danihel Matej (Detrekőcsütörtök) 7, Fajnor Ján (Vágujhely) 2 †, Fila Mikuláš (Búrszentmiklós) 5 †, Filka Pavel (Ószombat) 5, Gablovski Michal 8 †, Galis Ján (Gács) 7 †, Ilauski (?) Pavel 5 z., Istock Juraj (Vágujhely) 9, Iwanisz (†) Ján (Korlátkó) 1, Janec Edvard 1 †, Karlik Gašpar (Osztró) 5, Katalin Ján (Patvare, Novohrad) 7, Košik Ján (Szakoleza) 3, Kreuzik Ján (Breznóbánya) 8, Lajda Pavel (Modor) 1, Martinko Andrej 7, Mikulašovič Ján (Konyha) 2 †, Mravik Jozef (Pozsony) 7, Mucka Július (Ivanka) 1, Nycusz (?) Ján (Császka (?) st. nitrianska) 1, Pasteka August (Sárfó) 1, Petrik Andrej (Búrszentmiklós) 4, Pikalek Šimon (Laksárújfalu) 1 †, Sedlak Michal (Nagyegyházás) 1 †, Slachor Štefan (Myjava) 7, Slezak August (Egyházashely) 2, Slimak Martin (Bazin) 2, Stehlik Andrej (Szobosfalva) (?) Nitra 7, Šuška Ján (Majtény) 7, Ščepan Ján (Detrekőcsütörtök) 7, Sebusta Matej

(Péterlak) 8, Simek Alojz (Kukló) 6, Tietz Ján (Récse) 8, Trubiroha Jozef (Gidrafa) 2, Zeman Ján (Szöllős) 1 †, Zušček Ján (Szenice) 6 †.

Z 19. jágorského bataillona komárňanského : Giber Ján zástavník 2, Heim Ladislav kadet (Pozsony) 4 †, Hevesy Jozef nadporučík 4, Sonnenfeld Oskar nadporučík 4, Ansler Michal (Konyha) 1, Balogh Alojz (Stomfa) 4, Barič Perer 1, Belák Ján 2 †, Bezák Juraj (Kinorány) 4, Bielka Juraj 3 †, Bilik Franc 4 †, Blaho August (Bajmóc) 3 †, Bodocky Štefan (Csornok) 1, Branyik Ján 1 †, Buček Edmund (Nagysurány) 1, Bugar Pavel 3, Csányi Jozef 1, Csemesz Dominik (Vágkirályfa) 1 †, Csiszmár Štefan (Morvaszentjános) 1 †, Czader Štefan (Ujbeszterce) 1, Dekker Stanislav 4 †, Dora Alexander 3, Drechsler Filip (Üzbég) 3, Dudek Ján 3 †, Figes Štefan 3 †, Fleischmann Heinrich (Ürmény) 1 †, Gašparovič Michal 3 †, Haba Anton 1, Hanuček Michal (Dévényújfalu) 3, Harb Juraj (Misérd) 3, Herda Štefan (Mocsonok) 1 †, Hlavačka Ján (Özdöge) 1, Hoffmann August (Pozsony) 2, Igás Štefan 3 †, Ježo Imrich 3, Kemény Július (Tonkháza) 4, Kiselička Pavel 2, Klena Adam (Nagykovalló) 3 †, Kocina Fabian 3, Komlós Ján (Vágfarkasd) 1, Kovács Jozef 4, Kovarsky Ján 3 †, Kozelka Pavel 4 †, Krajčovič Ján (Pusztapál) 4, Kralik Karol 1, Kres Pavel (Verbóc) 3, Kukasik Vincenc 1 †, Kusmicky Ján (Lükigergely-falu) 1, Laufer Maximilian (Nemeskajal) 2, Lim Florian (Magyarfalva) 1, Lőrinc Franc (Vágfarkasd) 4, Macejkovič Ján (Magasfalu) 1 †, Madžo Rudolf (Verbó) 4, Majtan Štefan 1, Malik Ján 1 †, Mészáros Ján (Alistál) 3, Palich Martin (Holič) 3, Paulo Peter (Nagyradna) 1, Remis Ján (Nyitrazsámbokrét) 1, Ružovič Viktor 3, Satura Teofil (Halmos) 1, Schranko Gejza (Babindál) 4 †, Šebo Štefan (Bélapataka) 3, Sevela Gustav 3 †, Strobl Fridrich (Pozsony) 1, Sliž Ján 4, Spusta Mikuláš (Gajár) 2 †, Takács Florian 1, Tavaječak Jakub (Nem-sór) 1, Tingli Jozef 4 †, Tóth Jozef (Vágsellye) 4, Val-lacsi Ludvik (Eberhard) 3, Zwia Jeremus 1 †.

(Pokračovanie nasleduje.)

Vyborné šijacie stroje,

taktiež bycikle
a gramofóny!
vo veľmi ľav-
ných cenách
na sklade má

JOZEF HABAN
Budapest, VII., Almássy-tér 14.

Pýtojte si veľký obrázkový
cenník zdarma.

**Oznamy prijíma
administracia**

„Kreštan“

**BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.**

Pýtajte si

zdarma a franko
môj hlavný cen-
ník opatrený so
4000 vyobraze-
niami hodín, zla-
tého a striebor-
ného tovaru, hu-
debných nástroj-
ov taktier to-
varu z ocele a kože, ako aj
rôznych toaletných a iných
v domácnosti potrebných
článkov, zbrane atď.

**Prvá dielňa hodín
Ján Konrad**

c. a k. dvorný zásielca
Brux číslo 717. (Čechy.)
Nicklové-Roskopf hodinky
K 3.90; 4.20; 5.—
Strieborné hodinky K 8.40.
Nicklový budíček K 2.90.
Budíček s duplovaným zvon-
kom K 4.—

Zasielanie s poštovou do-
bierkou. Žiadne riziko.
Zámena povolená alebo
návrat penazi.